

DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja 1., 10. in 20. dne vsaciga mesca na celi poli, in velja po pošti za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., v tiskarnici sprejemana na leto 2 gld. 60 kr. in na pol leta 1 gld. 30 kr., ako uni dnevi zadenejo v nedeljo ali praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XV.

V Ljubljani 10. vinotoka 1862.

List 29.

Jezus moje želje.

Kje je Jezus, moje želje?
Kam moj Zenin zginil je?
Kdo me k Ljubimu popelje?
Kje ga našlo bo serce?

Ptički, dajte mi perute,
Na njih k Njemu kar zletim;
Ribec, dajte mi plavute,
Naglo k Njemu de zderčim.

Zvezdice, svitlo svetite
Meni s svojo lučico.
Vso temo mi razjasnite,
De ga vid'lo bo oko.

Sapce mile, vé nesite
Mu prijazni moj pozdrav!
In povedat mi hitite,
Kje tak dolgo je ostal?

Solnčice, ki po širjavah
Daleč siješ krog in krog —
Oh, povej, al po višavah,
Al po zemlji hod' moj Bog?

Bleda luna, tiha, mila.
Prosim te, saj ti povej,
Ce si Ga kje zasledila,
In se vernil bo skorej?

Oh, kdo meni dá perute,
De zletim čez hrib in plan.
De je ne zgubim minute,
De ga išem noč in dan?

Od britkosti, bolečine,
Ves potert za njim medlim;
Pokoj ves od mene gine —
K Njemu, k Njemu le želim.

Ljubi Jezus, Tebe najti,
To so moje vse želje.
Duši, oh, ne daj žalvati,
Saj nevesta Tvoja je.

Saj si me le za se vstvaril,
Za me svojo kri prelil,
Toljko milost mi podaril,
Daj, s Teboj de b' sklenjen bil
Ant. Namre.

Mertvaški govor

prečast. gosp. dr. Jakopa Stepišnika, korarja, in stoljnega dekana i. t. d. v stoljni cerkvi v Marburgu pred mertvaškim odrom o pokopu mil. škofa Antona Martina Slomšeka.

Blagor mertvim, kateri v Gospodu umerjejo.
Odslej, reče Duh, naj počivajo od svojega truda; zakaj njih dela gredo za njimi.

Skriv. razod. 14, 14.

Vvod I. So resnice — pač imenitne, nad sleherni dvom povzdignjene resnice, za ktere pa clovek celo ne, ali pa le malo vpraša, dokler ga kje kak nepreviden primerljaj močno k temu ne spodbudi in ne opominja. Enaka brez izločka od začetka cloveškega roda po skušnji poterjena resnica so besede, ki jih je izustil apostelj narodov: „Vsakemu cloveku je postavljeno enkrat umreti in potem“ — pristavlja ravno ta apostelj — „pride sodba“ (Hebr. 9, 27). Vendar — koliko pač jih je, da bi si to k sercu gnali in sami sebe skušali in sodili, dokler so še v življenji, da bi po smerti pred Gospodom imeli tolikanj bolj pohlevno sodbo, kakor pristavlja ravno ta apostelj (1. Kor. 11, 31).

II. Taka pretresljiva dogodba, ki nas vse nar bolj živo spominja lastne minljivosti in umerljivosti, se je primerila med nami in je žalostni vzrok, da smo ravno zdaj nenavadno tukaj zbrani.

Našega prečastitljivega viškega pastirja Antona Martina, kneza in škofa Lavantinskega, ni več. Neskončnemu Gospodu življenja in smerti je dopadlo jih preteklo sredo o poli devetih zvečer nepričakovano

hitro po kratki bolezni, poterjene s ss. sakramenti poklicati v boljši življenje. O pač zares nepričakovano hitro! Kdo bi bil pred malo dnevi mislil, da bo škofija Lavantinska že spet sirota? Sej se le poslednjo nedeljo so se ranjki višji pastir vernili s popotvanja, na katerem so svojo službo opravljali, in zdelo se je, da se ne počutijo slabije mem druge krat; in sedaj še pred koncem tedna smo že pred njih mertvaškim odrom, položiti njih truplo — truplo pervega Lavantinskega škofa v Marburgu — v rako, ki je za nje odmenjena. Kdor je visocega ranjcega poznal potrejsnje leta, je mogel sicer milovaje opaziti, da njih nekdanj tako terdne telesne moči pešajo; da se bo pa to, česar se je slehern bal in želel, naj bi še deleč deleč bilo, tako naglo pripetilo, je komej koga poskerbele. Ker se je pa zgodilo, kdo bo zato Vsemogočnega na pravdo klical? Ponižno se podverzemo pred Njegovim večnim sklepom, in akoravno nas bitko stiska, kar sveto pismo pravi: kratki so dnevi clovekovi, število njegovih mescev je pri tebi, o Gospod! ti si mu meje postavil, ki jih ne more prestopiti (Jop 14, 5); vendar tudi vemo tolažljivo besedo skrivnega razodenja: blagor mertvim, ki v Gospodu umerjejo. Odslej, reče Duh božji, naj počivajo od svojega truda; zakaj njih dela gredo za njimi (Skriv. raz. 14, 13). Res da, počivaj tudi ti, česeni ranjki! Počij od vsega, kar te je trudilo, kar te je skerbelo, kar je vse vse tvoje moči natezalo za tvoje zdaj osiroteno čedo.

III. Ker sim današnje ne lahko nalogo sprejel, ob mertvaškem odru našega ranjcega ze v Bogu počivajočega viškega pastirja vam, kristjanje, govoriti besedo ločenja od njega in tolažila za nas, sim to storil zraven družega tudi zato, da bi neko dolžno hvaležno odpravil. Ko sim Gospod Bogu slovesno daroval svojo prvo sv. mašo, so mi imeli visoki ranjki novomašno pridigo; povračujem jim zdaj tukaj z mertvaškim govorom, k temu mi serčnost dajejo besede nekdanjega cerkvenega očaka (Maksima hom. 59), kateri piše: „Po smerti koga hvali in njegove zasluge povzdiguje; kajti takrat govornika ne skuša prilizovanje, in ne mertvega nečimernost!“

A. Knez škof Anton Martin Slomšek so bili rojeni v Ponikvi, znani sadanji zeleznični staji, v nekdanji celjski kresii, v naši domacii — dezeii stajarski. Njih starši so bili dostojno premožni, sicer priprosti, pa zavolj poštenosti in strahu Božjega vse na okrog sloveči ljudje kmetiskega stanu. Da so visoki ranjki pod bolj priprosto streho zagledali luč življenja, bi se utegnili primerljaj (osoda) imenovati, za ktereja ni nihče odgovoren, ako bi se smelo po kersanskem zapopadku od primerljaja govoriti; da so se ločili iz sveta kakor cerkveni poglavar, ozalisan

tudi s svetnim knežjim primkom in častjo, to je bila za milostjo Božjo nar bolj lastna zasluga. Nič pa jim ni bilo bolj tuje, kakor da bi se bili s tem hvalili, nič bolj neznano, kot da bi se bili kje svojega rodu sramovali. Marsikteri izmed nas duhovnov se pomnimo, s koliko ljubeznijo so nekđaj ob duhovnih vajah svojih staršev omenili in pristavili: „Na slamo so mi moja mati postlali, ko sim bil rojen, naj si bo kje tudi slamnata postelja, na kateri bom kdaj umerl, samo da bi se zveličan v milosti Božji ločil.“

Ko so nauke na gimnazii in liceji z nar boljšim vspehom opravili, so se s pravim in resničnim poklicem odmenili za duhovski stan: S. kim. 1824 so jim visoki ranjki knez škof Lavantinski Ignacij Zimmermann mašnikovo posvečenje podelili, in so dobili prvo duhovsko službo, kaplanijo pri sv. Lorencu na Bizeljskem, in potlej 1827 pri dekanijiški duhovni Novi cerkvi poleg Celja. S koliko gorečnostjo so visoki ranjki v tih službah svoje dolžnosti splovali, je skazovala hvaležnost in ljubezen ondotnih vernih obččin do njih, spričuje se zmiraj nevgasljivi spomin na tisti čas, ko so med njimi živeli. Da djanja ranjega višjim niso mogle skrite ostati, je očitno. Njih višji pastir, ki so imeli veliko zaupanje do njih, so jih l. 1829 poklicali na velikozmožno službo spiritvalovo v zedinjenem kerskem in lavantinskem semenišu v Celovcu, in to službo so celih devet let opravljali v popolnoma zadovoljnost svojih višjih in v stanovitih blagor bogoslovcev spod njih vodstva.

Posebna ljubezen do djanskega dusnega pastirstva jih je nagnila, prositi za slabo založeno pa te zavno dekanijsko voznisko duhovnijo, ktero so tudi — se vé — dobili; sej na kako visoko čast celo mislili niso, dasiravno bi si jo bili po pravici zamogli prilastovati. Iskali so le samo priložnosti, kar bi bilo moč, v vinogradu Gospodovem dobro delati, akoravno ne na visoki stopnji. Knez in škof Frančišk Ksav. Kutnar so nadjajmoštra in dekana Antona Slomskega l. 1844 poklicali k škofijstvu v Sentandrej za korarja in škofijskega šolskega nadglednika, k čimur so jih bili izvolili njih e. k. veličanstvo. L. 1846, že po smerti vis. ranjega kneza škofa Frančiška Ksav., so prevzeli visoki ranjki opatijsko mestno duhovnijo v Celji, toda so jo že v malo tednih z višjo pastirsko palico nad lavantinsko škofijo zamenjali; ker že 30. vel. travna ravno tistega leta so jih prečast. metropolit v Solnogradu po posebni ondotnemu stolu lastni pravici izvolili kneza škofa Lavantinskega, in bili so za tacega 2. mal. serp. poterjeni, 5. mal. serp. pa posvečeni.

To je poverhni popis iz življenja našega zdaj v Bogu počivajočega viksega pastirja.

B. Sv. apostelj Pavelj v svojih pismih do učencov Timoteja (1. Tim. 3, 2—7) in Tita (1, 7—9) popisuje škofa v cerkvi Božji in skazuje lastnosti, katerih ne smé pogrešati, ako hoče svojo imenitno nalogo v zveličanje mu zročnih vernikov doverševati. Pač zanesljivo ni minul dan, da bi visoki ranjki ne bil mislil na to apostoljsko opominovanje ter se ne vprašal, kako ga dopolnuje.

Z odkritoserčnim veseljem je škofija Lavantinska pozdravila novoizvoljenega kneza škofa; sej bil je izmed njenih sinov; pricvetel izsredi nje; dobro znan z njenimi potrebami, prime se v polni moski éverstosti pastirsko palico, da ji bode ves čisto to, kar je imel biti — in bil je tudi zares! S čim? Bil je s tistimi lastnostmi, ki so ga lepotičile, ki mu jih nihče ne more utajiti — kakoršne so: naj zvestejši vdanost do katoliške Cerkve, naj priserčnisi pobožnost in bogoljubnost. Cerkev mu je bila vse: njen je bil ves

in v vsem, kar je mislil, čutil, delal in imel. Kako navdušen prijatelj molitve so bili ranjki, komu je to neznano? Ker, kakor apostelj narodov pravi (1. Kor. 3, 6), ne tisti ne more kaj sam iz sebe, ki sadi, ne kdor prilija, temuč ves tek le od Boga pride, torej so naš vikši pastir molili veliko in radi, — ne le sami zase, ampak za vso njim drago Lavantinsko škofijo, in áe o sklepu svoje poslednje volje ne vedó izreči boljsega vošila, razun: Bog naj jim dodeli gnado, da bodo mogli tudi v nebesih moliti za svojo čedo. Torej so pospeševali, kjer so mogli, pobožnosti v pozivljanje goreče molitve in bogoljubnosti, ravno ker so sami molitev ljubili. Med drugim so ustanovili veliko po več škofijah razširjeno bratovsino ss. Cirila in Metoda, da bi se sprosil poedinjenje razkolniških Slovanov in grekov z rimsko materjo cerkvijo.

Iz gorečnosti za svoj poklic je izvirala tista neutrudljiva delavnost, kateri so bili vdaní, ki je pa tudi naj berže pripomogla, da so njih moči poprej opešale. Nikoli nihče jih ni brez dela našel. O svojih popotovanjih so se ravno tako malo kakor doma anali dela, truda in natezanja. Nobena duhovnija jim ni bila preveč v gorah ali pa predelec na samem. Vse so obiskovali in povsod besedo Božjo oznanovali, če so bili tudi še s tem bolj trudni.

Enako velika je bila njih darežljivost. Sami zase so malo potrebovali, in ravno v ti kerhkosti so zmiraj še pomoček imeli, v dobre, pobožne, občekoristne namene obilno pripomoči. Ni bilo nikoli zastoj, pri njih dobrotljivosti, pri njih domoljubju pomoči poiskati. Koliko ubožnih po vsi škofiji; tudi tukaj v Marburgu; koliko dobrih naprav itd. bi vedilo kaj tega pripovedovati! Kar so skrivaj dobrega storili po nauku svojega Gospoda in učenika, da naj levica ne vé, kar stori desnica (Mat. 6, 3), le Bog sam vé, in On, ki tudi na skrivnem vidi, jim je povernil.

Upanje boljši prihodnosti je večí del na mladosti zastavljeno, torej so tudi visoki ranjki med svoje velike dolžnosti šteli, posebno skerbeti za dobro in kersansko odrejo mladosti. Torej so marljivo skerbili, da bi se ljuške šole napravljale in dobro ravnale, in zavoljo tega so jih podpérali, kar so mogli.

Kakor za mladino, enako goreči so bili za ljudstvo, ki so ga povzdigniti, v kersanskem duhu pozlahtniti iskali, pa tudi to reč kaj dobro vedili in znali. To se jim je posebno dobro obnašalo z njih prijateljsko delavnostjo. Kakor pisatelj za mladost in za ljudstvo so si visoki vikši pastir pridobili ime, ki je bilo deleč éez meje njih škofije znano, in jim je za prihodnje čase stanovitno mesto pripravilo med duhovnimi dobrotniki svojega ljudstva in svoje dežele. Usta, ki so tolikanj radé oznanovale besede večnega življenja, so sicer omolknilé, ali kar so pokojni vikši pastir v svojih spisih založili, bo svoj pot ostalo bogat zaklad za učilo, tolažilo, spodbudovanje, pa tudi mnogim v koristen kratek čas. Tudi v tem oziru so se nad njimi spolnile besede sv. pisma: „Njegove dela gredo za njim.“ In upamo, da so pred sodnjem stolom Gospodovim že skusili resnico besedi sv. Pavla (1. Tim. 5, 17): „Kteri so dobri predpostavljani, naj se dvojne časti vredni štejejo; posebno kateri se trudijo v besedi in poučevanju.“

Cerkvene postave zapovedujejo, da naj ima vsaka škofija, če je le kje moč, svoje lastno semeniše v odrejo prihodnjih mašnikov. Težko, silo težko so visoki pokojni vikši pastir v začetku pogrešali svojega lastnega semeniša, ker so pač naj bolje spoznali, da duhovstvo, izrejeno — bi djal — v sredi svojega ljudstva, za kterege mu je enkrat delati, in pred očmi svojega škofa, bode naj zanesljivše svoj poklic spo-

znalo in spoštovalo. Po nar večem, vmes osebnem prizadevanji in darežljivosti so visoki pokojni vidili svojo dolgoletno željo spolnjeno. Ljubezen do njih škofije jim je tudi te trude in darila polahkala.

Sklep. Naj bo to zadosti iz tako delavnega življenja pokojnega vikšega pastirja, sej skežá, nam pojasniti, kolika je zguba, ki je zadelá škofijo Lavantinsko. Preden njih mervto telo zročimo zemlji, v kateri bode v prah razpadlo, kakor je bilo nekđaj iz prahu vzeto, smo ga prinesli lesem v Božjo hišo, da naj se moli za dušo rajnega vikšega pastirja k Gospod-Bogu, se zanjo daruje spravna daritev nove zaveze. Tukaj so visoki višji pastir zbranim vernikom večkrat v pontifikalni Božji službi klicali: „Pax vobis; mir bodi z vami!“ Zarés, mir Gospodov, spoštovani moji, so iz serca vam vošili. S tem vošilom so k vam prišli, ko so škofovski sedež prestavili v vaše mesto, ga postavili tukaj v Marburgu. S tem vošilom so se od tod ločili! Ravno to jim tudi mi danes vošimo kakor poslednje poslovljenje in za njimi kličemo: Mir bodi s Teboj! Njih spomin ostani med nami nedotaknjen in v blagru. — Daj jim, o Gospod! večni mir, in večna luč naj jim sveti! Naj v miru počivajo! Amen.

Slomseku v spominu.

Puhté dišave blage čez ledine,
Iz njeznih bilk poganja pisan cvet.
Potoki bistri motijo ravnine,
Sprehaja se po njih slovenski svet.
Vverstim se radosten med zvesto sine.
Zagledam tamno versto prešlih let.
Radujemo se zornega že svita,
Svitloba solčna je očém še skrita.

Med množico je hrabre mož postave,
Čversto na tlaku zvikšanem stoji.
Bližči se zlati vene mu znad glave,
In jezik ljubeznjivo govori.
Od vsih razlegajo se klici slave,
Ko mili glas njegovih strun doni;
Vse ljudstvo se krog njega zbira rado,
Odpira serca staro mu in mlado.

Al glej! izmed oblakov ga obsije
Se enkrat — zadnjič jasni solnčni žar;
Svitloba jasna naglo spet se skrije,
Povzdigne temen se za njo vihar.
In oh — naj blažje serce več ne bije,
Obmolke strun srebernih rajski dar:
Zgubi naj lepša Zena zaročnika,
Zgubi očeta ljudstvo in vodnika. —

Razumeš glas, predraga domovina,
Ki ranil ti globoko je serce?
Gomila krije verlega Martina,
K počitku sklenjene so mu roké.
Ne boš, pokojnik blagi! brez spomina,
Za vekovitost dela govore!
Al drago bilo Tvoje bi življenje,
Od blagih serc naj težje je ločenje!

Korakal si, kot zvezda čez višino,
Iz proste verste na visoko čast,
Iskreno ljubil rod in domovino,
Njej v blagor višo si imel oblast.
Kot spomladansko solnce na rastlino
Razliva žarke, pospešuje rast,
Tako si vedil Ti svoj rod buditi,
In serca blažiti mu, um voditi.

Slovenec komaj se je razdanilo,
Razlegal že se je Tvoj sladki glas;
Ko se nebó je lepše razvedrilo,
Ko jasni je nam prihajal čas.
Oveseljen si slavec pel bolj mlo,
Zapustil pa prezgodaj si Parnas.
Prezgodaj vtihnile so Tvoje strune,
Prezgodaj glas molči, ki rod presune! —

Počivaj mirno, ljubi nas Martine!
Pokojno spavaj, dragi, in sladko.
Naj v krilu si slovenske domovine,
Ki ljubil si jo tolikanj gorko.
Izpred oči naj duh ji Tvoj ne zginé,
Da srečna bode, pomni naj zvestó
Serca preblagega gorece zelje.
Besede Tvoje, sveto nam povelje:

„Ne zabite, slovenski sini zali!
Edino prava je resnice pot.
Zastonj bi sreče si brez nje iskali,
Zagazili bi v mrežo hudih zmot.
Zato glasovi vasi kot kristali
Naj čisti bojo vedno in povod:
Plamenov zračnih se le naglo skrije,
Zar zvezd nebeških pa na veke sije.“ —

„Tedaj zatiraj berž peklenske zmaje,
Če v dom ti sili kdaj neverški hrum.
Prihodnost hrani ti cveteče mlaje,
Baravno jutro je, imej pogum.
Za solncem tvojega sveta tečaje
Naj suče blago serce, hister um:
Potem bo srečna tvoja očetnjava,
Slovenski rod, in večna tvoja slava!“
A. U. Okiski.

Kersanstvo v Abisinii.

Abisinija ali Habes, nekđaj Etiopija imenovana, je silno velika dežela v Afriki pri spodnjim rudečim morji, polna visokih gorá, kjer izvira en del Nila (Višnjeva reka). Njeno rodovitnost preseže težko kaka druga dežela na zemlji, njena velikost je 15 do 20 jezer stírjaskih milj. Meje so proti poldnevu popolnoma neznane, na drugih straneh se poznajo le malo. Ravno tako so se v temi stevilo prebivavcov in njih vladne zadeve. Pristeva se Abisnii 1—5 milijonov ljudi.

Ali je ključar zamorske kraljice Kandace (Djan, apost. 8, 27.) bil iz sedanje Abisinije in je po nji kersansko vero učil, — ali je sv. apostelj in evangelist Matevž, ki je po Etiopii pridigal in ondi smert storil, v Abisinijo prisel, se ne ve iz zgodovine. Sv. Panten je sicer v 2. stoletji po Etiopii misijonaril, ali on je potoval le po sedanji Nubii, do Abisinije ni bil prisel. Se le v 4. stoletji se najdejo gotove sledi, kako je kersanska vera prisla v Abisinijo. Merop, modrijan ali naturoznanec iz Tira na Sirskim, je l. 315 po rudečim morji se podal v etiopsko Indijo (sedanjo Abisinijo), de bi to še tako malo znano deželo preiskal. Seboj je imel dva mlada sinova svojiga brata, Edezi-a in Frumenci-a, ki sta bila vsa vneta za kersansko vero. Razumela sta gerski jezik in njun stric jih je tudi na poti učil potrebnih vednost. Vernivši se v svojo domovino, postane Merop z barko v nekim zavetji rudečiga morja, stopi na suho z več tovarši, tudi dva mladenca prideta iz barke, pa se od druge drusine bolj odtegneta in pod drevesam iz bukev bereta. Med tem so ondotni rojaki na ptujce planili, Meropa in njegove tovarše ubili, le brata Edezi in Frumenci živa ostaneta. Njuna telesna lepota, nedolžnost in priprosto serce ji prikupijo celo divjakam, kateri ji pripeljejo k svojimu kralju. Kralj ji ukaže, kakor nekđaj Nabuhodonozor Daniela in njegove tovarše, pridno izrediti in učiti, in je storil potlej Edezija svojiga vikšiga točaja, Frumenciju pa je izročil oskerbnistvo kraljevih posestev. Ob svoji smerti jima dá kralj prostost, in kraljica, ki je zdaj vladala namesti še premladiga sina, ji prosi de bi se na dvoru ostala in jo s svojim svetam podpirala. Frumenci je bil odgojitelj mladiga kralja in pravi vladar abisinski; ali ne visoka služba, ne mnoge opravila ga niso premotile, de bi bil pozabil kersanske pobožnosti,

ktoro je bila dozdej v njem ohranila Božja grada. Skerbnost je popraševal, če je kaj kristjanov med rimskimi trgovci, ki so prišli v Abisinijo? in ko je zvedil, da jih je nekaj, jih ukaže pred se pripeljati, govori z njimi dobrovoljno, jih opominja, da bi se kakor kristjani zbirali k molitvam. Za tega voljo jim je odkazal prostore za Božje hiše, jim dal, kar je bilo potreba, taiste postaviti, in jim je z nar lepšim zglede pobožnosti razodeval, kako zlo hrepeni, da bi dežela, čez katero gospoduje, obrodila obila sad besede Božje. Ko je kralj sam žeslo prevzel, se je Edezi vrnil domu v Tir, kjer je bil poznej mašnik posvečen. Frumenci pa je hitel v Aleksandrijo k sv. škofu Atanaziju, mu je popisoval osodo kristjanov v Etiopii in ga prosil, da naj pošlje tje moža, kateri bi poln Božjiga duha tam sv. evangeli oznanoval. „Kje hocem dobiti cloveka, nad katerim Božji duh tako prebiva, kakor nad taboj, in bi bil za to veliko delo tako pripraven kakor ti,“ je rekel sv. Atanazi njemu vpriču svoje duhovsine, in ga je posvetil škofa za Etiopijo. Frumenci se verne nazaj; Bog mu je dal oblast čudeže delati in brez števila veliko ljudi k kersanski veri spreoberne. Kdaj je umerl, se ne ve. Cerkev obhaja spomin tega aposteljna abisinskiga 27. oktobra.

Tudi kralj sam se je bil pokristjanil. Mesto Aksuma je bilo sedež veliciga škofa (metropolita), ki je imel pod seboj sedem družih škofov (sufraganoov). Viksi duhovni glavar pa je bil patriarh aleksandrijski v Egiptu. Rimski cesar Konstanci si je prizadeval tudi na Abisinsko arijsko krivo vero vtrositi, pa zastoj. Katoliška vera, kakor jo je sv. Frumenci ucil, je ostala pri ljudstvu in njegovih vladarjih, med kterimi slovi posebno pobožni kralj Elessbaan, ki je imel hude, pa srečne vojske s silovitim judam Dunaan-am, kateri je kraljeval v bliznji Arabii cez Homerite, in je kristjane z ognjem in mečem preganjal. — V 5. stoletji je aleksandrijski patriarh Dioskor Kopte v Egiptu zapeljal k evthijanski (monofisitski) krivoveri, ki v Kristusu le eno naturo terdi. Od Koptov je pršla ta kriva vera tudi v Abisinijo, kjer je se zdaj. Duhovni poglavar, imenovan Abuna, je od egiptovskiga patriarha izvoljen in posvečen. Abuna ima toliko veljavo, da ljudstvo le tistiga kralja spozna, kteriga on mazili.

V začetku 16. stoletja so bili Portugaleci okoli Afrike prijadrali v rudece morje. Njih kralj Emanuel je bil stordil zavezo z abisinsko cesarico vdovo, in to je bila prilika, da se je bilo zedinjenje s katoliško cerkvijo pričelo. Jezuiti pridejo v Abisinijo, spreobernejo cesarja Seguda h katoliški veri, in ta zapove zdaj pod smertno kaznijo v Kristusu dve natori verovati. Vec velikašev, princov, visoke in nizke duhovsine pristopi tudi h katoliški veri. Ali vstala je zdaj zavoljo vere huda vojska, ki je cez 8000 ljudi pobrala, ker je vecina ljudstva hotla pri starim ostati. Segudov sin, cesar ali sultan Basilides, je l. 1644 vse katoliške misijonarje spodil, in vse osebe, ki so bile katoliški cerkvi resnično udane, ukazal poiskati in umoriti.

Le muhamedanska vera je bila zraven evthijanske se dopušena: se vec, Bazilid je muhamedanske uciteljce se nalas v svojo državo klical! Ali ne delajo se zmiraj po ravno tem duhu krivoverci in le po kerstnim listu katoličani? Vedenje protestanskih Anglezev in Holandezov v Indii do braminskiga malikovanja in do izlama, Mühlfeldov religionsedikt, krik Giskratov, Brincov zoper katoliško cerkev, zoper Jezuite, to obilno kaze.

Evthijanska kriva vera je tedaj tako dobila spet

popolnoma veljavo in oblast v Abisiiii, tode razdvoj in brezpostavnost ste zdaj to deržavo podkopovale in jo razdjale. Od poldnevne strani so priderli divji Gala-černici in so posedli nar lepši dežele, ktere se imajo. So pa muhamedanci in malikovaveci. Pravi vladar Néguš biva v mestu Gondaru v deželi Amhara, ki je pa v oblasti 5 ali 7 poglavarjev (ras), ki kakor kralji samosvojno vladajo posamesne dežele. Nar močnejše je kraljestvo Tigre; njegovo glavno mesto Antalov ima nar lepši cerkev v Abisiiii. Tukaj biva natoroznanec Schimper iz Virtemberga, ki je prišel kakor luteran v Abisinijo, kralju v Tigre se tako prikupil, da ga je storil poglavarja ene dežele (provincije); on pa se je tamkej k katoliški cerkvi spreobernil. Dežela Samen ima prebivavce jude, ki so bili že od časov kralja Nabuhodonozorja (pred 3000 leti) iz Palestine sem pribežali. Do leta 1800 so imeli svoje kralje, ki so pred sto leti, kakor Bruce piše, zamogli do 50.000 vojakov na noge spraviti. —

Abisinci imajo, kakor katoliška cerkev, 7 sakramentov, verujejo v pravo pričujočnost Kristusovo v altarnim sakramentu, so veliki castiveci svetnikov, njih ostankov (svetin) in podob, ktere smejo pa le malane biti. Njih duhovni imajo zmiraj križ v rokah, ki ga jih srečajočim poljubiti dajejo. Podobe pa na krizu ni. Cerkva in samostanov je v Abisiiii veliko, imajo se obrezovanje, prepoved jesti kri in meso zadušenih žival (Djanj. ap. 15, 20.) in obhajanje aga p ali skupnih pogostovanj (ob sabotah). Od l. 1841 je propaganda v Rimu jela spet v Abisinijo resno pečati se. Labadije, francoski natoroznanec, je v zgornji Abisiiii našel 7 večjih in manjših deržav, ki imajo veči del kersanske prebivavce. Le-ti so ga prosili, jim škofov in duhovnov preskerbeti. Lazarista Jakobi zdaj ondi z velikim vspeham delata. Dozdanja apostoljska prefektura je od papeža v vikarijo povzdignjena. Brati je bilo vlani, da so prišli poslanci iz Abisinije v Pariz, in pa da je po spreobrnjenih abisinskih duhovnih do 10.000 ljudi s katoliško cerkvijo se zedinilo. Tudi protestantje so iskali v Abisiiii svoje nauke razširjati. Sedanji anglikansko-pruski škof v Jeruzalemu, Samuel Gobat, je hodil veliko let ko iznajden jezikoslovec jutrovih jezikov po Abisiiii in Arabii. De bi bili tamkej protestantje pa kaj opravili, se dozdej ni slišalo.

V. Sezun *).

Zahvalna spomenica na Dobrovl.

Leta 1837 nas je 21 součencov škofije Ljubljanske doveršilo šole bogoslovne, štirji iz med nas so bili leta 1836. štirnajst pa nas je bilo 13. vel. erp. ravno imenovanca leta posvečenih, štirje pa so mogli, ker so bili še premladi, čakati, in od teh so prejeli štirje prihodnje leto 1838. eden pa še le 1839 zakrament svetega mašnikovega posvečevanja. Dvajset in pet let je preteklo od tistega časa, in kakor se v času vse spreminja, se spremenilo je tudi med nami součenci marsikaj: Mladenci postali so možje, glava jela se je pri tem in unem zelo beliti ali pa čestitljiva pleša naznanjati, da je vse spremenljivo in minljivo tu na svetu; tudi smert ni mirovala med nami, in sveta zelja, oznanovati in odkazovati divjakam pot zveličanja, odpeljala nam je ljubega prijatela součenea daljec tje cez široko sinje morje. Se je pa tudi marsikaj spremenilo v 25 letih med nami, nekaj ostalo je vender le v svoji prvi moči in živosti, in to je ljubezen, ki nas je bolj mem mnogo

*) Objubljeno popisovanje od osode kersanstva po večernih in jutrovih bregovih afrikanskih bo mikavno in dobro-došlo.

drugih med sabo vezala, nas se vedno veže, in se tudi po smerti spominja umerlih. In ta ljubezen je željo, že pred osmimi leti sploh razodeto, spremenila v djanje, in sošli smo se pretečeno sredo, ali 1. vinotoka (oktob.) tekočega leta 1862 na Dobrovi vsi še živi součenci zunaj njih, ki zadržanim priti ni bilo mogoče, ter smo obhajali spomin časa, v katerem smo pred 25 leti šole dokončavši na tem bili: stopiti ko služabniki cerkve v djansko življenje.

Sošlo se nas je omenjeni dan na Dobrovi deset součencov iz domače škofije, zadržani so bili štirje, peti ko misijonar v Ameriki in veliki namestnik škofov se je vdeležil v duhu našega shoda ter pismeno obljubil, vse poterditi, k vsemu pristopiti in po zmožnosti tudi storiti, kar bo morda tu med součenci v časni in večni blagor sklenjeniga, storiti obljubili so tudi oni, ki priti mogli niso, med tem, ko jih je šest in med njimi nekteri že zdavnej v večnosti. Bil je tudi iz Kerške škofije ko soulec pričujoč fajmošter Jezerski, Solčbaškemu iz Štajerskega pa, kakor prijazno pismo naznanja, priti ni bilo moč, oba gospoda ko součenca drugega, ljubelega spomina. Razveselil nas je tudi precej zjutraj s svojo nazočnostjo součenec naš in bivši naš „familias“ sadanji bilježnik g. dr. J. Z.

Med duhovni, ki so bili pričujoči, je bil eden kancler škofjski in častni korar, drugi je bil dohtar svetega pisma, profesor bogoslovja in častni korar, tretji dekan, četerti duhovni oskerbnik v Ljubljanski bolnišnici, drugi vsi smo bili pa samostojni duhovni z dežele. Po številu bilo nas je, kakor je že zgoraj omenjeno, iz škofije domače deset, iz Kerške eden, toraj vsih skupaj z g. dr. bilježnikom dvanašt v prijateljski družbi in bratovski ljubezni na Dobrovi zbranih.

Zbrali smo se tukaj, da bi se osebno vsaj enkrat še vidili ter pozdravili se prav po bratovsko, da bi združeno zahvalili Bogu, da nam je dal milostivo doživeti 25. leto našega duhovskega stanú, in da bi se ravno tako spomnili svojih mertvih součencov združeni v združeni molitvi, kakor tudi, da bi zaslišali vzajemne želje, izvirajoče iz ljubezni keršanske, ter jih preudarili, potem pa tudi po sklepu storjenem zanaprej ravnali.

V ta namen pričele so se zjutraj po šestih sv. maše, ob osmih pa smo združeni podali se v lepo farno cerkev Matere Božje v nebo vzete, kjer je bila peta sveta maša z izpostavljenim svetim Resnjem Telesom z blagoslovoma in zahvalno pesmijo; prec potem so bile pête bilje po mertvih, za njimi černa pête maša in po nji pred odrom mertvaškim, postavljenim pod visoko svitlo kupljo „libera“ po ranjkih, ki so ko součenci že v večnosti. Zahvalno pête mašo je opravljal ko součenec domači gospod fajmošter, opravilo po mertvih pa je vodil sosed njegov in součenec Polhograški. Ginjenega serca smo hvalili Boga, pa ravno tako tudi spominjali se svojih ranjkih bratov v Kristusu. Bog daj, da bi se vsi enkrat srečno zopet vidili ter združili se na večno gori pri Bogu, tamkaj v tistih rajskih krajih, ki smerti nikdar več ne bo, tudi ne žalovanja, ne vpitja in ne bolečin, kjer se primerjati ne dá terpljenje sedanjega časa casti prihodnji, ktera bo razodeta nad nami.

Pridši iz cerkve smo se ogledali nekoliko v lepi, prijazni okolici, potem pa smo se pomenkvali na farovškem vertu in skoraj da pozabili, da smo petdeseto leto veči del že prestopili, ker vstopili smo se v duhu v minule čase, ter se pogovarjali, kakor da bi se bili kje sošli se le na solskih počitnicah ko dijaki. Posebno je listra glavica s svojim dobrim spominom veliko od te strani pripomogla k nedolžnemu smehu in kratkočasu. Tudi je imel bivši naš „familias“, zgoraj omenjeni gospod dohtar Z., svoj nekdanji „katalog“ pri sebi, v katerem smo se brali vsi součenci ko „fizikarji“, vpisani z zaznamko plačila ali mezde, ktero mu je na leto vsak imel dati. Tudi ta spomin brezskerbne minulosti nam je bil ljub in drag.

Kadar smo pa tako se nekako pomladili, nas je ven-

der marsikaj spominjalo, da nismo več mladenči, dijaki, temveč možje, katerim je že zdavnaj potekla zemeljskega življenja polovica, resno misli so se vneemale, in sledili so pogovori, ki so nam tekali v nasprotno tolažbo, pa tudi v podučenje. Med obédam razveselila sta nas dva častita očeta franciškana, eden nju je bil naš součenec na „liceji“, proti štirim pa priderdra kočija in — zgodila se nam je čast, ktere domišljevat bi se ne bil poprej lahko kdo izmed nas prederznil, obiskali so nas namreč v družbi s prečastitim gospodom stoljnim proštom milostivi knez in škof sami, ter so prijazno izrekli, da z veseljem se spominjo še nazaj tistega časa, ko smo pred 28 leti vsi tukaj zbrani njih učenci bili. Ozdravil visokocastivni ta pozdrav je součenec naš, domači gospod fajmošter; milostivi knez pa so pozdravili v zdravici prečastitega gospoda prošta z besedami, katere oba visoka gospoda, tako pozdravljenega ko pozdravljenega zeló časte, nas pa še zmeraj v sercu veselé. Kake pol ure sta bila visoka gospoda med nami, potem pa sta se z nami poslovila, in derdrala je spet kočija nazaj proti Ljubljani, nam pa ostane te pol ure v vednem in pa hvaležnem in častivnem spominu.

Solnce jelo je toniti ter iti za Božjo gnado, mračilo se je bolj in bolj in ko so zvezde migljale na nebu, so razsvitljevale luči prostorno farovško dvorano. In zdaj pri luči zedinili smo se v vsem, kakor pred osena leti, le tó je bilo pristavljeno, da naj se pri sveti maši vsaki dan tudi živih součencov spominjamo. To, kakor tudi dve sv. maši in celi „officium“ po mertvih za vsakim součencem; branje, podperanje in priporočevanje castnikov keršanstvu prijaznih in pravičnih, odvracevanje pa in varovanje pred njimi, ki so nekersanski, nepošteni in pohujšljivi, in navadno podpiranje součenca misijonarja po zmožnosti, so reči, ki smo jih sploh ponovili, in jih, kolikor bo moč, spolnovati obljubili, vendar pa s tem pristavkom, da nas ta obljuba ko taka ne veže sub peccato.

Kakšen duh da je vel v družbi naši ter jo veselo navdajal, kaže in razodeva napitnica, ki se tako-le glasi: „Pravica je drevo mogočno, njene korenine serkajo svoj živež gori v rajskih planjavah, in veje njene razprostirajo se s svojo senco cez nebo in zemljo. —

Resnica je dragi dar nebeski, od Gospoda samega prinesen na zemljo, v blagor sploh človeški. —

Ljubezen, rajska heč spreljuba, ki lajsa in slajsja življenja zemeljskega stran te zavno, ona je zvesta prijateljica pravice in resnice, vse tri so pa tisto sveto trojstvo, ki edino le kaže pravo in varno stezo v večnosti sveti raj, so tista svitla zvezda na nebu keršanskem, za ktero hoditi mora vsaki, ki zeli in hoče osrečiti v resnici sebe in vse okoli sebe. Kdor za to zvezdo hodi, kdor derži se trojstva tega, ta daje Bogu, kar je Božjega, cesarju, kar je cesarjevega, pa tudi dragi, ljubi domovini, kar ji gre po Božjem pravu na vse strani.

V prepričanju, da bomo vsi, ki smo danas tukaj zbrani, obhajati spomin tistega časa, ko smo pred 25 leti šole dokončavši na tem bili, stopiti v življenje djansko, v prepričanju tedaj, da bomo mi vsi ven in ven deržali se le tega svetega trojstva, té svitle zvezde ter se trudili za Božjo čast in za svoje in svojega bližnjega zveličanje, s tem prepričanjem v sercu velja naj tedaj ta napitnica povzdigi nase svete Matere, katoliške Cerkve, okrepcanju in vredenju obširnega nam drazega cesarstva, v blagor spreljube naše domovine slovenske in v nas vsih pravo častno in večno srečo.

Po sedmih smo se poslovili pri svojem součencu, domačem gospodu očetu, in njegovem prijaznem, ljubem gospodu kaplanu, ter se zahvalili za toliko prijazni sprejem in postrežbo, potem pa smo se odpeljali v lepo belo Ljubljano, prav živo spoznavši resnico znanega izreka: „Ecce quam bonum, et quam jucundum, habitare fratres in unum“.

Ogled po Slovenskim in dopisi.

Iz Ljubljane. Visokocastitljivo škofijstvo Ljubljansko priporoča v razpisu do čast. duhovstva 1. t. m. rimske srečke ali loze. Dobri katolici so namreč sv. Očetu v njih stiskah ne le denara, ampak tudi družih, vmés prav dražih reči darovali. De bi se za take darove več skupilo, se bodo vse te reči po loteriji izigrale, po 50 n. kr. srečka. Srečke pa se bodo še le potem delile, ko se bodo vedilo, koliko se jih bo spečalo. Vsak duhoven naj si toraj prizadene za take zvediti, ki so voljni srečke prejeti in naj njih število prečast. škofijstvu naznani, ktere bo potem od apostoljskiga poročništva na Dunaji zadevno število srečk prejelo in se bodo naročnikom za denar zročile. Ob svojim času se bodo vlečene številke naznanile in kdor bo kaj zadel, se bo skerbelo, de po primerni poti prejme.

Iz Ljubljane. 4. t. m., v god Njih veličanstva, so mil. škof imeli vpricho deželnih, vojaških in mestnih oblastnij ter učiteljstva in druge verne množice slovesno sv. mašo za blagor našiga svitliga cesarja Franciška Jožefa.

Ravno je na svitlo prišla in se dobiva pri Gerberji v Ljubljani: „**Ura**, moliti Jezusa v zakramentu ljubezni Božje. Nektare molitve za obiskovanje narsvetejšiga Zakramenta — udam prelepe bratovšine sv. Rešnjiga Telesa, nabral Janez Volčič, duhoven Ljubljanske škofije“. Te bukvice, ki obsegajo 60 strani na 12ki, so tako zložene, de bodo ne le družnikom vedniga česčenja, ampak slehernimu kristjanu prav dobro služile pri obiskovanji sv. Rešnjiga Telesa. Po predgovoru je 18 raznih prav prišerčnih molitev in premišljevanj, na pr. 1. Živa vera. 2. Prošnja za pomoč, zbrano uro moliti. 3. Neskončna ljubezen Jezusa Kristusa v nar svetejšim Zakramentu itd. V tem ko bukvice priporočamo, naj opomnimo pa tudi, de v sedanjih veliki spridenosti — zlasti tudi pri šolski mladosti, bi utegnili biti razširjanje naj lepši bratovšine sv. Rešnjiga Telesa močen jéz zoper pregreho in razuzdanost, in gotovo marsikteri mladeneč ali deklica bi se obvarovala zapeljivosti in kužljiviga pohujšanja, ako bi eden in drugi se zapisovali v to bratovšino, jo pobožno opravljali in tudi bratovske opravila (v Ljubljani v nunski cerkvi vsaki prvi četertik v mesecu) po priložnosti obiskovali. Bratovšine so sklenjena vojska zoper hudo, in ravno z zedinjenimi močmi se je treba zoper spačenost vzdigniti, ako hočemo še kaj opraviti.

Iz Ljubljane. Draga „Danica!“ Kakor srednjica kerščanskega ljudstva romaš med nami. Velikokrat si nam že kaj veselega, žalostnega, naj večkrat pa podučljivega prinesla. Serce veselja mi je igralo, ko sem potovaje po Gorenškem čul pobožnega kmeta reči: „Dokler bo kri po mojih žilah tekla, bo „Danica“ pri moji hiši.“ Zares, hvalevredno govorjenje kmetovo! Zopet drugod sem žalostne primerke doživel, čuvši, kako jih je več po „Danici“ vpraševalo, da bi zamogli brati lepe uke in novice sploh, ki jih donša, pa žalibog, nobeden je ni premogel!

Kar cerkve po dotičnih gorenskih farah tiče, niso le častitljivo in veličastno vravnane, ampak tudi bogato oskerbljene z drugimi potrebnimi rečmi. Pozná se zares po več krajih blagorni vspéh bratovšine presvetiga Rešnjega telesa, in kamor prideš, vidiš, da pri nas na Kranjskem ne veje le narodni duh — ljubezen do mile nam slovensčine, temuč tudi da Slovenec je vse kaj družega, kakor nekteri napihneni renegati menijo. Naj le trobijo v kozji rog, mi pahočemo poslušati in zraven tega delati, neutrudljivo delati za vero in narod. Kakor o vsakih šolskih počitnicah, obhajale so se tudi letos na več krajih z nepopisljivo slovesnostjo nove maše, ktere so toliko ljudstva povsod privabile, da se je vse terlo. Viditi je bilo, da narodu našemu je k vzviševanju slave Božje vse eno, naj solnce sije ali naj dežuje, radovoljnega obiskovanja takih lepih slovesnost kaziti ne more. Lepo bilo je viditi prostih

kmečkih obnašanje pri službi Božji, vse lepši in pristojniši kakor vedenje nekterih škricev po velikih mestih. Niso mi hoteli verjeti celo nekteri prosti selani, ko sem jim pravil o tako imenovani polidvanajsti maši ljubljanski, tako goreči so za Božjo čast. „Bog dragi jim prizanesi!“ so zdihovali med pripovedovanjem mojim: da nekteri nehvaležnik pri nas pride k imenovani maši še skor zaspan, da le malo postoji, z očnicami po cerkvi pogleda, ter — meni nič tebi nič — gre, kakor bi bil prišel koga iskat. Zopet drugi pride še le po povzdigovanju, zagleda svojiga prijatla, mu seže v roko, in brez ugovora skor glasno pomenkovaje odmakneta se iz cerkve. Tretji stoji zunaj pred vratni in ljudi čaka, četerti popituje pajdaša, je li mu kamizola stoji, kot bi jo kdo vžil po njem? Peti pripoveduje, kako bi bil on to cerkev sozidal itd. Glejte, čez take resnične reči čudili so se prosti verni ljudje, kteri morajo od takih velikokrat čuti in prenesti besedo „zarobljenec.“ Res, da se bo marsikdo jezil nad mojim dopisom, pa ne morem pomagati. *) Stari pa resnični slovenski pregovor veli: „Resnica v oči kolje“: —

Edina napčna, gerda in pregrešna navada je pa tudi še povsod ta, de vidiš orglje, zid, table, celo svetnike tu in tam vse poččkane z raznimi imeni. Serce in oči so me zabozele, viditi na — em koru (naj ime zamolčimo; Vr.) celo take risarije, kterih gotovo ne bi pustil noben preklican in hudoben gospodar v svojem stanovanju. Skerbni dušni pastirji naj bi večkrat zidove, zlasti kore ogledali ter ne prezerli nemarnih čekarij. S težkim sercom sem mogel tudi gledati, kako so jo gospodje pri začetku pridige iz kora pobirali, in nekteri še le proti koncu sv. maše nazaj prišli! Kaj vam je vender storilo naše ljudstvo, da ga tako neusmiljeno pohujšujete? Brez sv. maše biti v dan Gospopov, je smertni greh, in če vam za vaše lastno zveličanje čisto nič mar ni, saj družih ne zapeljujte!

Nisem tega pisal iz sovraštva do kogar koli si bodi, temuč hotel sem le naši mili „Danici“ tudi to rano med nami pokazati, znabiti da ona, ktera je že tolikokrat kaj nerodnega med nami poravnala in zacelila, tudi to skelečo rano zaceli. Bog daj!

Mejaški.

Iz Ljubljane. Gosp. Miroslav Vilhar je dobil pri voljenje za svoj slovenski politiški list „Naprej!“ ki bode mende od noviga leta izhajal po dvakrat na teden. — Pri poslednji seji zgodovinske družbe je med drugim gosp. dr. Henrik Costa bral obravnavo zastran slovenske leksikografije, v kteri pripoveduje, de je že pred Murkotam bil pričel spisovati slovensko-nemški in nemško-slovenski besednjak, in de je bil sestavil primérjavno tablico vsih slovenskih alfabotov in pravopisov, de je mogel pa zavolj naslednjih obilnih vradnih opravil začeto delo nedokončano pustiti, ktero se more v sobi zgodovinske družbe viditi, in de je po dogovoru z Murkotam in dr. Mikložičem gosp. Murko se tej težavni nalogi podvergel, ter v kratkim svoj znani besednjak na svitlo dal. O ti priliki je bil učeni gosp. Murko dr. H. C. v njegovo spomenico zapisal te-le besede:

Slava bode spet slovela,

Ki Slovencam dá ime.

Po deželah se raznela,

Pridobila česenje.

Dr. Mikložič pa:

Nil non pro patria lingua.

Ravno se tiska Majarjeva nova knjiga: „Uzajemni pravopis slavjanski.“ to je, „uzajemna slovnica ali mluvnica slavjanska,“ ki obsega „v jednom čelku šest slovnice,“ in pride na svitlo v 3 zvezkih. Naročilo (1 gold.) na prvi

*) De pa ne bo jeza vse prevroču, denimo takim dolgohlačnim zarobljencom vašric tiste nektare kratkohlačne robavce, kteri med Božjo službo tudi po kmetih zunaj cerkve postajajo ali se pa za vrati posmehujejo in žlobodrajo, ter unim enako svoje nečiste oči pasejo. Ti dvoji so bratje eniga škvarta. „Za vrati smeti ostajajo“, so rekli ranjki škof Slomšek.

zvezik jemlje sam pisatelj, „župnik v Gorjah (Post Arnoldstein, Kärnten).“ — Gosp. dr. Etbin Costa piše „bibliografijo slovensko“, ki bode obsegala vse, kar je dosihmal v slovensini prišlo na svitlo (Nov.) — Lepo-lično mertvaško naznanilo v slovenskem jeziku nam je povedalo, da je 1. t. m. v Gospodu zaspal 77letni občno znani gosp. Anton Vojska, dostluženi učenik c. k. rečne šole, dober kristjan in pošten rojak, mož „sine dolo.“ Bog mu daj večni mir in pokoj! — Pretečeni mesec se je obhajala v Novgorodu tisočletnica rusovskega cesarstva in o ti priliki je dobilo tudi 25 avstrijancev od rusovskega cara častne rede za njih slovstvene zasluge. Med njimi sta tudi sloveča Slovenca prof. Miklošič in prof. dr. Bleiweis, vrednik „Novic.“ Poslavljeni z različnimi redi sv. Vladimira, sv. Ane in sv. Stanislava so naslednji: Purkyne, Palacki, Iv. Kukuljević, Kuzmany, Miklošič, Vuk Stefanović (na Dunaji), Kuziemski, Dobranski, Erben, dr. L. Rieger, Hatala, Sušil, Šembera, Petranović, Subotić, Golovacki, Hadžić, dr. Mazuranić, dr. Bleiweis, Rezac, Nikolaević, Vertatko, Francisci, Dziedicki, Stanković; Jezbera je dobil perstan z briljantam.

V Kranji se je 1. t. m. s spodobnimi slovesnostmi pričela cela spodnja gimnazija. C. k. šolski svetnik in prošt dr. Ant. Jarc so po slovesni sv. maši k sv. Duhu blagoslovili šolsko poslopje, pohvalili goreče gospode in prebivavce, ki so se za napravo nove gimnazije trudili, zlasti pa gosp. Janeza Globočnika, bivšiga vodja glavne šole in sedaj gimnaz. učenika, ter spodbudovali mladost k pridnosti in čednosti.

Velesovo, prijazna Božja pot poleg Cerkelj na Gorenškem, in zapušeni samostan, ki zaluje v svojim razdjanji in kliče, da bi mu kdo usmiljeno roko podal, — ta prijetni kraj poleg naših veličanskih Snežnikov se zopet dosti pogosto obiskuje. Sej pobožni Slovenec v vsaki potrebi in britkosti, vedoč de lastne prošnje so preslabe, prosi Marijo, da bi zanj posredovala pri nezmerni Božji dobroti in milosti. — Opomnimo pa, kdor kaj bolj umetnih pride v Velesovo na Božjo pot, naj ne pozabi se oglasiti pri ondotnim gosp. kaplanu Pustaverh-u, našim izvrstnim malarji, ter naj se iz njegovih, če tudi ne ravno obilnih pričujočih del prepriča, kaj premore slovenska glava in slovenska pridnost. Želeti je samo, naj bi pridni gospod podporo našel, ter zamogel saj nekatere leta v kaki akademii še svojo umetnost doverševati. Koliko dobriga za povzdigo lepiga kusa in pobožniga duha po slovenskih cerkvah bi utegnulo iz tega izhajati! — Ne moremo pa o ti priliki tudi zamolčati, da bi ne sprožili druge z uno sklenjene misli, ktere naj bi se vsi Slovenci živo poprijeli. Naša dežela ima toliko — vmes dobro izurjenih samoukov v vsih stabilih umetnosti in rokodelstev. Naj bi rodoljubi, ki imajo ali si vedó pridobiti pomočkov, v beli Ljubljani napravili veliko akademijo za vse umetnosti in rokodelstva, naj bi v prvo v nji zbrali vse slovenske samoukovske umetnike in s posebnimi zmoglostmi obdarovane rokodelce, in tukaj naj bi jim priloznost dali, v kratkim po pravilih in postavah svojo umetnost doveršiti ter z njo domači deželi in čó je treba tudi tujim koristnim biti. Opazovati bi se moglo zlasti, v kterih rečéh tuji umetniki in rokodelci domače prehitvajo (n. pr. laški zidarji domače) in take reči popraviti itd. Po taki poti bi se v prav malo letih ubožni deželi pomagalo, da bi celo toliko denarja za vsaktere reči ne šlo na tuje, temveč da bi se domači umetniki od drugod naročila dobivali. Taka naprava bi bila boljše za domorodstvo, kot trideset učenih bukev spisati.

Goriški domorodci so dobili od c. k. namestništva v Terstu privoljenje, da smejo slovensko čitavnico napraviti.

Iz Gorice, 6. vinotoka. —a— Malo dni po slovesnim pogrebi preblaziga škofa Slomšek-a so nesli tukaj k pogrebu sicer le prostiga mašnika, kteriga spreved pa je bil v marsikterim oziri gijljiv. Merlič je bil častiti gosp.

Miroslav Kühnel, bivši duhovin pomočnik in šolsk učenik v Števerjani — sv. Ferjani — v Berdih dve uri od Gorice, pa umerl v tem mestu. Bolehal je že del časa popred v svoji službi, in le ko je ni več mogel opravljati, je bil prišel k svoji materi, tu stanujoči, da je bil bliži zdravnikov in v materni strežbi. Al bolezen je bila že pregloboko vkoreninjena, in vzela je ubogi vdovici s tem sinam vso podporo nje starosti, ki ga je brez družiga premoženja in druge pomoči, razun trudniga zasluzka svojih pridnih rok zderževala skozi vse šole in srečno pripravila v duhovski stan. Lahko si je tedaj misliti, s koliko skerbjo si je prizadevala, boleleliga sina ohraniti pri življenji, ker šlo ji je za ohranjenje tudi svojiga oskerbnika. Kdor je vidil spreved tega merliča in vedil, da ž njim nesó tudi vse upe in nade zapušene vdove k pogrebu, se je pač zmislil na ves podobni nekdanji spreved umerliga sina vdove Najmljanke, kteriga pa je bil Jezus se na poti k pogrebu zopet k življenju obudil, in ga živiga nazaj dal osrečeni materi. O, da bi se bil tudi nad tem umerlim sinam vdove Goricanke ponovil taki čudež! — Pa saj modra previdnost Božja, ki tudi naj britkeje dogodbe obrača le v dušni blagor človekov, mu zamore in hoče tudi brez čudežev pomagati tudi v telesnih potrebah; toraj tudi te blage vdove ne bo zapustil brez pomoči.

Druga gijljiva okoljšina tega mertvaškiga spreveda je bila ta, da večina spremljevalcev je bila ravno iz faranov in solarčkov rajniga gospoda. Desiravno se le dve leti med njimi (toliko časa le je bil 26letni mašnik v službi) si je bil vender pridobil toliko spoštovanja in ljubezni vse občine in toliko serčne vdanosti posebno svojih šolskih učenčkov, da je vkljub vse oddaljenosti vse, kar je le zamoglo in vtegnilo, bilo privrelo v Gorico, še zadnjo čast skazat svojimu ljubljencu. Viditi, s kakšno pobožnostjo so ti prosti selani, stari in mladi, vsi solzni in zdihajoči stopali pred in za njegovo mertvaško trugo, mogle so se tudi gledavcu po sili solze udreti. —

Z Dunaja, 2. vinotoka nam naznanja slavni odbor Marijne družbe svojo določbo v posebni seji 30. u. m., da srednje-afrikanski misijon naj se vkljub vsim hudim nezgodam poslednjiga časa še nadalje ohrani, in Hartum in Selal se nikakor ne sme zapustiti. Sklenjeno je bilo tudi, da naj se v Kairi napravi zamurski vstav. Prejden pa se to zgodí, se mora dobiti privoljenje iz Rima. Odbor je torej to določbo naznanil kardinalu Barnabò, prefektu v propagandi in ga prosil, naj bi poskerbel, da se misijon nadomesti z duhovni iz reda sv. Franciška, ker zdaj sta samo dva: O. Abundij v Selalu, in O. Pfeifer v Hartumu, oba verla misijonarja, Misijon pri sv. Križu se ima opustiti, ker Merlang — neredovnik bo mende odstopil. Rokodelci nesamosanski se ne bodo nič več sprejemali.

Misijon g. Olivieri-a dobro napreduje. Po dopisu g. Verri iz Masilije je bilo mali Smaren v Kairi kersenih 9 zamurk iz šole g. Olivieri-a. Ko je neka zamurska žena, ob enim mati, vidila to sveto opravilo, namreč kerševati njene rojakinje, se ji je močna želja vnela, da naj se tudi ona dá kerstiti, in že je sprejeta v vstav ter se z vso pri-serčnostjo uči kersanskiga nauka. To djanje v Kairi dosega tudi že neko očitnost; ko se namreč kaka deklica k pokopu nese, jo nekatere njenih černih sester očitno spremljajo.

Proti koncu uniga mesca se je zopet pripeljalo nekoliko zamurskih deklic iz Egipta v Masilijo; ktere bo Olivieri poslal v Neapelj z zamurčkam vred, ki je bil v Torinu, in ga je želel pripeljati v Ljubljano.

Razgled po kersanskim svetu.

Žuzelka je spet eno modro skuhal v svoji prenapetosti ter rekel: „Die Ultramontanen (zvesti katoličani, kaj pa de!) — haben kein Vaterland, an welches sie sich mit allen Fasern des Herzens anschliessen würden. . . .“ Pa

spet obrekuje in laže: ihren Principien, ihrem System, ihrem idealen Weltreiche opfern sie die Unabhängigkeit (!), das Wohl der Völker (!!), die Sicherheit der Throne (!!!). Po Žuzelkatu tedaj katoličan nima prav za prav domovine; mi pa pravimo, da ima dve, eno tukaj: kdo je bolji domorodec kakor ravno duhovni? — eno, in sicer boljši pa tamkaj, ki bo vekomaj terpela: izdajavec sam nad seboj je, kdor za večno domovino bolj ne skerbi, kot za časno, ktero bo mogel skorej zapustiti, če jo še tako ljubi. — Svojim načelam, sistemu, svoji vesoljni cerkvi katoličan ne žertvuje ne lastne samosvojnosti, ne blagra ljudstev, ne tronov, ker vse to tolikanj trdnješi stoji, kolikor trdnješe se ljudstva derže katoliške vere in po nji živé. Tega še nihče ni mogel utajiti, odkar je mogočno postavljena zastava sv. Križa, — razun če bo Žuzelka na papirji svoje „Reforme.“

V Bisenci na Moravskem so 14. vel. serp. judje tobak puhaje prederli veliko procesijo, ki je šla na Velehrad k ss. Cirilu in Metodu, vendar zmérni Slovani nesramnežem niso nič žaliga storili. Ko bi kristjanje judam kaj enaciga storili, bi šlo kakor divja povodenj po vsih psevdoliberalnih časnikih.

La Plata, nekdanje špansko namestno kraljestvo, šestkrat toliko kakor Avstrija, ki obsega sedanjí čas 14 zveznih držav, ima veliko bogastvo, pa le 6 milijonov prebivavcov. Za katoliško vero je nadškofijstvo z 9 škofijami, pa veliko pomanjkanje duhovstva in skorej brez vsih duhovskih naprav; Buenos Ayres, cveteče kupčijsko mesto s 120.000 prebivavci, ima stoljno cerkev z 9 korarji in 11 duhovnij ter 2 samostana, zraven tega pa, kakor je čutili, ne semeniša ne vstava duhovskega. V tacih okolišinah se za Indijane, ki jih je blezo še veliko v uni okrajini, pač ne more kaj storiti.

V Peru v južni Ameriki, ki je pol večí kot Avstrija, je le nekaj čez poltretji milijon prebivavcov, med njimi neki še blizo milijona neverskih Indijanov; katoličanstvo ima nadškofijstvo (Lima) s šest škofijstvi. Peru je bila nekdanj nar bolj oblagrena država v južni Ameriki, nar bogatejši z zlatom na zemlji, in s srebrom je bilo le Meksikansko bogatejši. Še l. 1682 so tergovci v Limi s srebrnimi ploščami pokrili tiste ceste, skoz ktere je šel novi namestni kralj v mesto o slovesnim vmestovanji. S pešanjem katoliške vere in čutila pa tudi drugo peša, in kakor je drugod navada, so tudi tamkej obožane vladarstva in lakomne roke dostikrat po cerkvenih dražčicah segale.

V Trebnem bo 20. t. m. volitev noviga poslanca za deželni zbor; sploh priporočajo gospoda Luka Svetca-a, in ménimo, da bi dobro zadeli, ako bi tega v vsakim oziru bogato dušno obdarovaniga, za pravico in narod vsega vnetiga gospoda izvolili. — Ravno tako je želeli, da bi na Zilskim in v sosedstvu Korošci izvolili od vsih strani priporočevanja vredniga gosp. Andreja Einspielerja.

Jabelka in lesnika.

V novim spisu „Rim in katoliško škofijstvo“ kardinal Wiseman na drobno popisuje vse obrede pri posvečevanji svetnikov; tudi omenja znaniga škofovskega udaniga pisma do sv. Očeta v Rimu in tiste basni, da je Veuillot njegov začetnik; pa tudi kako je francosko in za njim vse protirimsko časništvo nekaj skaženih in izmišljenih stavkov iz adrese razširjalo, „civilizovano“ občinstvo evropsko pa je takim kvantam verjelo in za njimi kričalo: brekekek, kvak, kvak! —

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofii. Naslednji gg. so vmesteni in prestavljeni: Jož. Vidmar, nov. posv., v spodnjo Idrijo;

Fr. Jeršič iz Zatičine v Komendo (prestavlj. gosp. Malnersica je opuščeno); Ant. Jakič iz Horjula v Zatičino. Gosp. Prim. Snoju, na jezerskim otoku, je privoljeno v pokoj se podati.

Pesem *)

v čast sv. Uršule device in mučenice in njenih svetih tovaršic.

V Angleškem je slovela
Prelepa rožica,
Preblago je cvetela
Na sercu Jezusa.
Ta rožica imenuje
Se sveta Uršula.
V nebesih zdaj kraljuje
Nevesta Kristusa.

Dionet in Darija
Zelela dete sta,
Sprosil pa Marija
Je hčerko od Boga;
Ki zala ko cvetlica,
Je biser mučenic,
Sloveča je kraljica
Enajst tisuč devic.

Mladenec neverin snubi
Za ženo Uršulo:
Pa ona le obljubi.
Mu v zakon dat' rokó;
Če on se dá kerstiti,
Zučiti se resnic,
Ji v svate povabiti
Enajst tisuč devic.

Kdo zreče nje veselje!
Ko ji obljubo dá,
Da dvicam spolni želje,
Se v sveti Rim podá;
Tam angel ji oznani,
Da vse že čaka meó;
Tud ženin nji vdani
Prejel bo venci sloveč.

O sveta Uršula vodi,
Nas pelji v sveti raj!
Patrona naša bodi.
Ti roko nam podaj!
Oh prosí, de prejmemo
Sveto popotnico
Prej ko oči zapremo,
In „Jezus!“ zrečemo!

J. V.

*) Nektare kratke opombe.

1. To pesnico sv. Uršule in njenih svetih tovaršic Uršulinskega molitvenega in podučnega društva zvestih pomočnic podamo k njihovemu godu (21. okt.) njenim udom za vezilo in podbudilo, da bi se tega zveličavnega društva ali braterne sv. Uršule za srečno zadnjo uro zvesto in stanovitno držali, kakor dobrega pripomočka, pobožno živeti in srečno umreti.

2. S to pesmijo priporočimo tistim, ki še niso udje tega društva, se prej ko je moč, njemu pridružiti, ter jih zagotovimo, da jim ne bo žal, posebno na smertni postelji ne, ker ravno za pohlevno zadnjo uro skerbi ta bratovšina.

3. Svesto smemo terditi, da je ta braterna tudi dušnim pastirjem dobra podpora, ker jim pomaga težavne dolžnosti lažej spolnovati in si svoj stan polajšati; dobro vladani venci namreč skerbijsko na nasprotno čednost in marsikaj hudiga odvernejo, kar bi duhoven sam ne mogel.

4. Za to društvo so natisnjene bukve z imenom: „Bratovšina sv. Uršule in njenih svetih tovaršic za srečno zadnjo uro, ter za nasprotno kersansko podučevanje in bratovsko opominovanje k lepemu življenju,“ ki se po nizki ceni dobivajo v Ljubljani (pri g. Mat. Gerberji).

5. Bratovske podobice se dobivajo pri vis. čast. gosp. Janezu Stritarji pri sv. Jakopu v Ljubljani. Zeleti je dalje, da bi se po farah, ktere imajo več uršulinskih vencov, vsako leto obhajala enajstdnevna pobožnost (bratovska andoht) od 21. okt. do 1. novembra. Več zastran tega ima „slovenski Prijatelj.“ V ta namen se potrebuje večji podoba sv. Uršule, kakoršne prav primerne dela verli historični slikar in presnomalar Štefan Šubič v Poljanah pri Škofji loki, prav po vgodni ceni.

O. A.